

KOHTUOTSUS

EESTI VABARIIGI NIMEL

Kohus	Tartu Ringkonnakohus
Tsiviilasja number	2-20-7899
Otsuse tegemise aeg ja koht	28. veebruar 2022, Tartu
Kohtukoosseis	Üllar Roostoja, Vahur-Peeter Liin, Indrek Parrest
Tsiviilasi	Internetikaubamajad OÜ hagi Osühingu Digipost vastu kahju hüvitamiseks ja ebatõeste faktiväidete eemaldamiseks
Vaidlustatud kohtulahend	Viru Maakohtu 31. mai 2021. a otsus
Kaebuse esitaja ja kaebuse liik	Osühingu Digipost apellatsioonkaebus
Apellatsioonkaebuse hind	3500 eurot
Menetlusosalised ja nende esindajad	Hageja (vastustaja): Internetikaubamajad OÜ (registrikood 12629772), esindaja juhatuse liige Marek Sauber Kostja (apellant): Osühing Digipost (registrikood 10925584), esindaja juhatuse liige Virgo Kruve
Menetluse liik	kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON:

- 1. Tühistada Viru Maakohtu 31. mai 2021. a otsus osas, milles maakohus hagi rahuldab, ning teha uus otsus, millega jätta hagi tervikuna rahuldamata.**

2. **Apellatsioonkaebus rahuldada.**
3. **Keelduda Osaühingu Digipost 31. jaanuari 2022. a menetlusdokumendile lisatud dokumentaalse tõendi vastuvõtmisest.**
4. **Jätta mõlemas kohtuastmes (maa- ja ringkonnakohtus) kantud menetluskulud Internetikaubamajad OÜ kanda.**
5. **Mõista Internetikaubamajad OÜ-lt Osaühingu Digipost kasuks välja maakohtu menetluses ning apellatsioonimenetluses kantud menetluskulude katteks 300 eurot (apellatsioonkaebuselt tasutud riigilõiv).**

Edasikaebamise kord

Otsuse peale võib kassatsiooni korras edasi kaevata, esitades kaebuse vahetult Riigikohtule 30 päeva jooksul otsuse kassaatorile kättetoimetamisest, kuid mitte pärast viie kuu möödumist otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

Hagimenetluses Riigikohtus võib menetlusosaline menetlustoiminguid teha ning avaldusi ja taotlusi esitada üksnes vandeadvokaadi vahendusel. Menetlusosaline võib ise esitada Riigikohtule menetlusabi saamise taotluse, samuti esitada teise menetlusosalise kaebuse või muu taotluse kohta seisukohti ja vastuväiteid.

Menetlusabi andmise taotlus ei peata seaduses sätestatud ega kohtu poolt määratud tähtaja kulgemist. Seaduses sätestatud tähtaja järgimiseks peab menetlusabi taotleja tegema tähtaja kestel ka menetlustoimingu, mille tegemiseks ta menetlusabi taotleb.

MENETLUSOSALISTE NÕUDED, VASTUVÄITED JA PÕHJENDUSED

1. Internetikaubamajad OÜ (hageja) esitas 31. mail 2020 Viru Maakohtule hagi Osaühingu Digipost (kostja), milles hilisemaid täpsustusi arvestades palus kohustada kostjat eemaldama või ümber lükkama järgmised internetiportaalides hageja kohta avaldatud ebatõeseid faktiväiteid sisaldavad ning hageja õigusi rikkuvad pealkirjad ja artiklid:

- Artikkel "Internetikaubamajad OÜ (Marek Sauber) avas petturid.ee" – avaldatud <https://www.eta.ee/internetikaubamajad-ou-marek-sauber-avas-petturid-ee/> – hageja palub eemaldada terve artikli pealkirja ja kogu artikli sisu.
- Artikkel "Hoiatus! Marek Sauber võltsib ja valetab" – avaldatud <https://www.eta.ee/hoiatus-marek-sauber-voltsib-ja-valetab/> – hageja palub eemaldada artiklist järgmised ebatõesed löigud: "Märgitakse ekslikult, et hageja on tekste avaldanud domeeni omanik, kuigi registrikoodi järgi oli selleks hoopis Internetikaubamajad OÜ" ning "Internetikaubamajad OÜ (M S) avas laimuks petturid.ee";
- Artikkel "Sarilaimaja Marek Sauber intermedia.ee domeenis" – avaldatud <https://www.digipost.ee/sarilaimaja-marek-sauber/> – hageja palub eemaldada artiklist ebatõese fakti "EIS andmebaasis oli domeeni petturid.ee omaniku registrikoodiks märgitud 12629772, millele Äriregistris vastab Internetikaubamajad OÜ, selle

juhatuses on jällegi Marek Sauber. Nimi oli ekslikult Complexis OÜ aga Elkdata OÜ klienditeenindaja vastas, et kõige esmane on firma registrikood" ning hageja äriregistri väljavõtte.

- Artikkel "Internetikaubamajad OÜ loovutas domeeni petturid.ee" – avaldatud <https://www.eta.ee/internetikaubamajad-ou-loovutas-domeeni-petturid-ee/> ja <https://www.eta.ee/category/domeen/> ja [https://www.eta.ee/category/avalikud teated/](https://www.eta.ee/category/avalikud-teated/) ja <https://www.eta.ee/2018/> – hageja taotleb artikli pealkirjas ja sisus esitatud ebaõigete väidete eemaldamist.

Samuti palus hageja kostjalt välja mõista kahjuhüvitise kohtu poolt õiglaseks peetavas summas.

Hagiavalduse kohaselt avaldati veebilehel www.eta.ee artiklid pealkirjadega "Internetikaubamajad OÜ (Marek Sauber) avas petturid.ee" ja "Hoiatus! Marek Sauber võltsib ja valetab" ning veebilehel www.digipost.ee artikkel "Sarilaimaja Marek Sauber intermedia.ee domeenis". Eesti domeeniregistri andmetel kuuluvad domeenid eta.ee ja digipost.ee kostjale.

Artikli "Internetikaubamajad OÜ (Marek Sauber) avas petturid.ee" puhul on ebatõesed terve artikli peakiri ja artikli sisu, sest hageja ei ole avanud ega registreerinud petturid.ee. Kostja poolt avaldatud ebaõige faktiväide seisneb selles, nagu oleks hageja avanud või registreerinud blogi petturid.ee. Tegelikult on portaali petturid.ee registreerinud 16. jaanuaril 2017 kl 9:30 hoopis Complexis OÜ (registrikood 12756453). Portaali haldajaks on samuti Complexis OÜ ning domeen petturid.ee ei ole hagejaga seotud.

Domeeni registreerimise juures võis toimuda eksitus, kuid domeeniregistri andmetel on domeen registreeritud eelnimetatud ajal ja registreerijaks on märgitud Complexis OÜ, seega tuleb kostja poolt avaldatu lugeda ebatõeseks faktiväiteks, kuna mitte kordagi ei ole domeeniregistris olnud selle domeeni registreerijaks märgitud hageja. Iseenesest ei ole ka oluline, kes oli algne domeeni registreerija. Enne blogi avamist oli domeeni omanikuks igal juhul Complexis OÜ. Esimene artikkel avaldati blogis petturid.ee pärast 26. veebruari 2017. Blogi petturid.ee avas ja kirjutas sinna artikleid ainult Complexis OÜ.

Artiklis "Hoiatus! Marek Sauber võltsib ja valetab" peab hageja ebaõigeteks järgmisi faktiväiteid: 1) "Märgitakse ekslikult, et hageja on tekste avaldanud domeeni omanik, kuigi registrikoodi järgi oli selleks hoopis Internetikaubamajad OÜ"; 2) "Internetikaubamajad OÜ (M S) avas laimukuks petturid.ee".

Artiklis „Sarilaimaja Marek Sauber intermedia.ee domeenis“ peab hageja ebaõigeteks faktiväiteid: 1) "EIS andmebaasis oli domeeni petturid.ee omaniku registrikoodiks märgitud 12629772, millele Äriregistris vastab Internetikaubamajad OÜ, selle juhatuses on jällegi Marek Sauber"; 2) "Nimi oli ekslikult Complexis OÜ aga Elkdata OÜ klienditeenindaja vastas, et kõige esmane on firma registrikood" ning 3) äriregistri väljavõtet hageja kohta.

Artikli "Internetikaubamajad OÜ loovutas domeeni petturid.ee" sisalduvad artikli pealkirjas ja artikli sisus järgmised ebaõiged faktiväited: 1) "Internetikaubamajad OÜ loovutas domeeni petturid.ee"; 2) "Domeeni registreerija nimi oli ekslikult Complexis OÜ aga Elkdata OÜ klienditeenindaja vastas, et kõige esmane on firma registrikood"; 3) "See

on tõendatud, et alates registreerimisest 16.01.2017 kuni muutmiseni 05.07.2018 kell 08:28 oli registreerijaks Internetikaubamajad OÜ"; 4) "Leht petturid.ee on majutatud serveris intermedia.ee ja see on tuntud spam kirjade poolest ning ka selle intermedia.ee domeeni omanik on (erisik) Marek Sauber, mille Whois info leiab Eesti spam kirjade andmebaasi lehelt"; 5) "Marek Sauber on ebaseeldiv spam kirjade saatja, kes sarnaselt Daniil Domožilovile ja Urmo Vallele proovib laimuga väljapressimist, et kustutada tema tegevuse kohta avaldatud FAKTID".

Artikli pealkiri on eksitav, kuna hageja mitte ei loovutanud seda domeeni, vaid registreeris teadlikult domeeni Complexis OÜ-le, domeen on algusest peale registreeritud Complexis OÜ-le ning hageja ei saa loovutada midagi, mis pole talle kuulunud. Kostja viidatud nn reklaamkirjad, mida väidetavalt on saadetud intermedia.ee domeeni poolt, jäävad aastas 2016. Hageja tänane kujutamine spämmarina kahjustab oluliselt hageja mainet ja kuna hageja kujutamine aktiivse spämmarina on avaldatud info põhjal praegusel hetkel ebatõene, tuleb see väide kostjal blogidest eemaldada.

Ebatõese info pikaajaline avalik levitamine on põhjustanud hagejale märkimisväärset kahju, eelkõige saamata tulu näol. Mitmed inimesed on helistanud ning küsinud hageja seose kohta petturid.ee blogiga ja hiljem loobunud koostööst. Täpset kahju, mis põhineb inimeste käitumis- ja koostöövaliku ennustamises, on hagejal võimatu hinnata ja määrata, kuna sellisel kujul kahju tekkimist ei saa kuidagi tõendada. Hageja palus kohtul määrata õiglase kahjuhüvitis.

Hageja palus asja püsiva lahendamise huvides kohtul arvestada hageja nõudega ja kohustada kostjat eemaldama oma blogidest kõik hagejaga seotud artiklid ja keelata nende avaldamine ka tulevikus. Hageja hinnangul tagaks ainult selline lahend kõiki osapooli rahuldava ja püsiva õigluse praeguses asjas.

2. Kostja vaidles hagile vastu.

Kirjavahetus Elkdata OÜ-ga (mis on Eesti maatumusega domeeninimede .ee registripidaja) ja Eesti Interneti Sihtasutusega (EIS) kinnitab, et domeeni petturid.ee esmane registreerija (avaja) oli hageja ning järgmisel või ülejärgmisel päeval pärast domeeninime registreerimist esitati avaldus domeeni omaniku andmete muutmiseks selliselt, et selleks saaks Complexis OÜ. Pärast seda muudeti domeeniregistris omaniku nime ja juulis 2018 ka omaniku äriregistrikoodi. Info omaniku muutuse kohta on artiklites sees ning seda fakti ei ole ka vaidlustatud. Kuni 5. juulini 2018 oli domeenil registris hageja äriregistrikood, pärast seda olid domeenil Complexis OÜ nimi ja registrikood.

Domeeni petturid.ee majutanud intermedia.ee server oli 2018. aastal füüsilise isiku M. Sauberi ja Complexis OÜ valduses. Kui serveri intermedia.ee omanik ei muutunud alates domeeni petturid.ee registreerimisest, aga muutusid domeeni petturid.ee omanud isikud, siis ei ole tegemist tegeliku domeeni õiguste üleandmisega. Domeeni petturid.ee omaniku registrikoodi muutmise põhjuseks oli 2018. a juulis toimunud kostja esindaja kirjavahetus registripidaja Elkdata OÜ ja EIS-iga. Võimalik, et tegemist oli veaga, et selline nime ja äriühingu registrikoodi erinevus tekkis, kuid õige on fakt, et kuni 5. juulini 2018 oli registrikoodi järgi domeeni petturid.ee omanik hageja.

Kostja avaldas vaidlusaluseid andmeid äriregistri ja EIS-i andmebaasi alusel. Kostja leiab, et alles domeeni omaniku registrikoodi muutmisel on alus väita, et domeenil on uus omanik. Kostja samuti kahtleb, kas on olemas dokument, millega petturid.ee anti üle Complexis OÜ-le ning kas domeeni omaniku vahetus andmebaasis toimus õiguspäraselt. Vastavalt EIS-i domeeni registreerimise reeglitele tuleb domeeni omaniku vahetamiseks allkirjastada kaks avaldust: uus omanik peab allkirjastama registreerimise avalduse ja praegune omanik loovutamise avalduse. 17. jaanuaril 2017 esitatud avaldus, et domeeni petturid.ee registreerijaks saaks Complexis OÜ, ei tõenda selle esmakordset registreerimist või varasemalt registreerijalt üleandmist. Kuni hageja ei ole esitanud allkirjastatud nõusolekut, millega loobus petturid.ee domeenist, pole omaniku vahetust ka läbi viidud. Seega on jätkuvalt tõene kostja väide, et hageja registreeris ja avas petturid.ee domeeni, sest omaniku vahetust ei toimunud.

Domeeni petturid.ee registreerimise ja pikendamise arveid on tasunud hageja.

MAAKOHTU LAHEND

3. Maakohus rahuldab 31. mai 2021. a otsusega hagi osaliselt ning kohustas kostjat kustutama:

- veebilehel www.eta.ee avaldatud artikli "Internetikaubamajad OÜ (Marek Sauber) avas petturid.ee" pealkirja;
- veebilehel www.digipost.ee avaldatud artikli "Sarilaimaja Marek Sauber intermedia.ee domeenis" sisus väite "Nimi oli ekslikult Complexis OÜ";
- veebilehel www.eta.ee, sh selle alajaotustes avaldatud artikli "Internetikaubamajad OÜ loovutas domeeni petturid.ee" artikli sisus väited "Domeeni registreerija nimi oli ekslikult Complexis OÜ" ja "See on tõendatud, et alates registreerimisest 16.01.2017 kuni muutamiseni 05.07.2018 kell 08:28 oli registreerijaks Internetikaubamajad OÜ".

Hageja nõude kahjuhüvitise väljamõistmiseks jättis kohus rahuldamata ning poolte menetluskulud poolte endi kanda. Kohus jättis otsusega rahuldamata kostja 11. mai 2021. a taotluse tõendite kogumiseks.

3.1. Otsuse põhjenduste kohaselt võiks hageja poolt esitatud ebaõigete andmete ümberlükkamise või eemaldamise nõue kuuluda rahuldamisele võlaõigusseaduse (VÕS) § 1047 lg 4 alusel. Nõude rahuldamise eeldused on järgmised: 1) andmed on avaldatud; 2) andmed avaldas kostja; 3) andmed, mille ümberlükkamist või parandamist soovitakse, käivad hageja kohta; 4) andmed on ebaõiged. Ebaõigete andmete ümberlükkamise nõude eelduseks ei ole andmete avaldamise õigusvastasuse tuvastamine.

3.2. Pooltel puudub vaidlus, et veebilehtede www.eta.ee ja www.digipost.ee haldajaks on kostja, samuti puudub vaidlus, et kostja on hagi märgitud artiklid nimetatud veebilehtedel avaldanud. Andmed on VÕS § 1047 tähenduses avaldatud, s.o kolmandatele isikutele teatavaks tehtud. Seega on avaldajat ja avaldamist puudutavad tingimused kõikide hageja väljatoodud artiklite puhul täidetud.

3.3. Artiklis "Internetikaubamajad OÜ (Marek Sauber) avas petturid.ee" sisaldub hageja kohta käiv väide üksnes artikli pealkirjas. Artikli sisu ei käi hageja kohta, liiatigi on artikli sisu puhul osaliselt tegu kostja isikliku arvamusel või üldistatud seisukohaga, mitte konkreetselt kellegi kohta käiva faktiväitega. Seega ei ole tegemist andmetega, mille

ümberlukkamist hageja saaks VÕS § 1047 lg 4 alusel taotleda. Hageja taotlus ebaõigete andmete ümberlukkamiseks artikli sisu osas tuleb jätta rahuldamata.

Kuigi artikli pealkirjas esitatud väide "Internetikaubamajad OÜ avas petturid.ee" on iseenesest neutraalne, siis seostatuna artikli ülejäänud vaidlustatud tekstiga võib mõistliku lugeja jaoks jääda mulje, et hageja tulenevalt oma seotusest M. Sauberiga tegeleb samuti artiklis taunitava tegevusega. Sellisel kujul võib avaldatu olla hageja jaoks majanduslikult kahjuliku iseloomuga. Seega peab esitatud väidete tegelikkusele vastavust tõendama kostja.

Domeeni(nime) registreerimine ja portaali (veebilehe) avamine on erinevad toimingud. Domeeninime registreerimisele ei pruugi järgneda veebilehe avamist või ei toimu need ajaliselt samal ajal. Kõnealuse artikli põhjal ei ole ilmne, kas petturid.ee all on mõeldud konkreetselt domeeni või veebilehte. Kuivõrd keskmine inimene neid tavaliselt ei erista, tuleb hinnata väite tegelikkusele vastavust mõlemast võimalusest lähtudes, s.o nii domeeni kui veebilehe petturid.ee osas. Väite sisu hindamise osas leidis kohus, et nii artikli pealkirja sõnastuse kui ka artikli sisu põhjal võib mõistlikult aru saada, et siin osutatakse petturid.ee esmakordsele avamisele (või antud juhul samatähenduslikuna esmakordsele registreerimisele), s.o mitte juba olemasoleva domeeni või veebilehe üleminekule või kasutuselevõtule hageja poolt.

Ebaõigete andmete avaldamisel tuleb nende tegelikkusele vastavust hinnata nende avaldamise aja seisuga. See järeldub mh VÕS § 1047 lg-st 3. Kohus leidis, et poolte väidete põhjal kirjutatakse artiklid ilmselt 2018 suvel. Asjas esitatud tõenditega on tõendatud, et domeeni petturid.ee avas või registreeris esmakordselt hageja. Lähtudes vaidlustatud väite sõnastusest, ei ole tähtsust sellel, kas või millal on pärast domeeni esmakordset registreerimist 16. jaanuaril 2017 kl 09:30 selle omanik muutunud. Domeeninimi petturid.ee registreeriti 16. jaanuaril 2017 hageja esindaja M. Sauberi 15. jaanuaril 2017 allkirjastatud taotluse alusel. Hageja poolt menetluses esitatud tõenditest ei nähtu vastupidist.

Seoses hageja väidetega, et kõigepealt registreeriti domeen ja kuu aega hiljem, s.o 26. veebruaril 2017, avati veebileht petturid.ee ning nende avajaks ja veebilehel artiklite avaldajaks on Complexis OÜ (mitte hageja) märkis kohus, et kuna üldjuhul ongi domeeniomanik domeeniga seotud veebilehe haldajaks ning ka poolte seletuste põhjal kuulusid need samale isikule, sõltub vastus portaali haldaja kohta sellest, keda praegusel juhul ja millisel ajahetkel tuleb lugeda domeeni omanikuks.

Tõenditest nähtuvalt oli ajavahemikul 17. jaanuarist 2017 kuni 5. juulini 2018 domeeni petturid.ee registreerija andmetes Complexis OÜ nimi ja hageja registrikood. Kohus nõustus kostjaga selles, et äriühingute identifitseerimisel on määrav nende registrikood (mis on püsiv), samas tuli kohtu hinnangul käesoleval juhul domeeni omaniku väljaselgitamisel hinnata olukorda laiemalt ja arvestada täiendavate asjaoludega.

EIS-i domeenireeglid (kättesaadavad veebilehel <https://www.internet.ee/domeenid/ee-domeenireeglid>) reguleerivad suhteid registreerija, registripidaja ja EIS-i vahel. Nimetatud reeglitest ei tulene domeeniregistris olevate kannete (andmete) õiguslik tähendus. Kohtu hinnangul tuli domeeni kui õiguse omaniku üle otsustamisel arvestada ka registrikandest mittednähtavaid asjaolusid, s.o analoogselt äriregistri ja liiklusregistri kannetele.

Kohus tuvastas esitatud tõendite põhjal, et M. Sauber nii hageja kui domeeni üle võtnud Complexis OÜ seadusliku esindajana on esitanud Elkdata OÜ-le sellekohase taotluse õigete registreerija andmetega, Elkdata OÜ on taotluse menetlusse võtnud ja selle täitnud, kuid muudatus on jäänud lõpule viimata taotluse esitajast sõltumatutel asjaoludel. Elkdata OÜ 20. veebruari 2020. a vastuse järgi teostati domeeni registreerija poolt registreerija andmete muudatus ning andmete kinnitamine digitaalse allkirjastamise kaudu. Uuteks andmeteks määrati nimi: Complexis OÜ, registrinumber 12756453 (dtl 67). EIS-i 30. märtsi 2020. a e-kirjas antud selgituse järgi on M. Sauberi 16. jaanuari 2017 ja 17. jaanuari 2017 taotlustest näha esindaja tahe registreerida domeeninimi juriidilisele isikule Complexis OÜ, registrikoodiga 12756453, vahetus teostati 26. veebruaril 2017 (dtl 68). Muudatus viidi lõpuni 5. juulil 2018, seejuures EIS kinnitab et Elkdata OÜ läbiviidud registreerija andmete muudatus kuupäeval 5. juulil 2018 domeeniga petturid.ee on tehtud 17. jaanuaril 2017 digitaalselt allkirjastatud avalduse alusel ja protsess on olnud õiguspärane (dtl 68).

Seega on EIS domeeninimede registripidajana ja domeeninimede registreerimise korraldajana kinnitanud domeeniga seotud andmete muutmise vastavust domeenireeglitele, seda mh kostja viidatud (eksitava) asjaolule, et 16. jaanuaril 2017 esitatud domeeni omanikuvahetuse taotlusel (dtl 290-291) on allakirjutanu M. Sauberi nime juures viidatud OÜ-le ProWeb (mille juhatuse liikmeks ja ainoosaniikuks M. Sauber on).

Eeltoodu põhjal asus kohus seisukohale, et domeeni petturid.ee omanikuks ja ka sellega seotud veebilehe haldajaks tuleb hiljemalt alates 26. veebruarist 2017 lugeda Complexis OÜ. Seega ei vasta tegelikkusele kostja väide, et hageja avas petturid.ee domeeni.

Arvestades artikli pealkirja mitmetimõistetavust (s.o nii domeeni kui veebilehe kohta käivana) tuleb vähemalt neist ühe osas väite tegelikkusele mittevastavuse korral hagi rahuldada ja artikli pealkiri esitatud sõnastuses ebaõigete andmete ümberlükkamise (eemaldamisena) nõudes tervikuna kustutada. Kohus märkis, et kuigi artikli pealkiri sisaldab ka (sulgudes esitatud) viidet M. Sauberile, kes ei ole hageja, saab seda vaadelda täpsustusena hageja kohta, seetõttu ei ole põhjendatud piirduda pealkirja eemaldamisel vaid nimeliselt hagejat puudutavas osaga.

3.4. Artiklis "Hoiatus! Marek Sauber võltsib ja valetab" sisalduvate väidete osas jättis maakohus hageja nõude ebaõigete andmete ümberlükkamiseks rahuldamata. Kohtu hinnangul ei olnud hageja pool esile toodud väited faktiväited, vaid artikli autori hinnangud.

3.5. Artiklis "Sarilaimaja Marek Sauber intermedia.ee domeenis" luges maakohus ebaõigeks järgmist faktiväidet: "Nimi oli ekslikult Complexis OÜ aga Elkdata OÜ klientideenindaja vastas, et kõige esmane on firma registrikood". Arvestades kohtu poolt domeeni tegeliku omaniku kohta tehtud järeldusi, vastab tegelikkusele pigem see, et ärinimi Complexis OÜ oli märgitud teadlikult, seevastu äriregistrikood oli ekslikult jäänud hageja oma. Seega ei vasta antud väide tegelikkusele osas, et (domeeni petturid.ee omaniku) nimi oli ekslikult Complexis OÜ. Kohus rahuldab hageja nõude nimetatud väite ümberlükkamiseks. Muude selles artiklis sisalduvate väidete osas jättis kohus hageja nõude rahuldamata, kuna avaldatud andmed vastavad tegelikkusele.

3.6. Artikli "Internetikaubamajad OÜ loovutas domeeni petturid.ee" osas leidis kohus, et selle pealkirja põhjal võib artikli lugeja aru saada, et hageja on talle kuulunud domeeni üle andnud. Kuna hageja ei ole vaidlustanud mitte üleandmise viisi (s.o kas tegemist on loovutamise, võõrandamise või muul viisil üleandmisega), vaid väite ebaõigsus seondub hageja jaoks eelkõige domeeni omandiküsimusega, tuleb nõue jätta rahuldamata, kuna tõenditest nähtuvalt oli domeeni esimeseks registreerijaks hageja. Poolte esitatud asjaoludest ei tulene, et artikkel käiks mingi hilisema ajavahemiku kohta, s.o perioodi kohta pärast artikli avaldamist (2018. a suvel).

Artiklis sisalduva väite "domeeni registreerija nimi oli ekslikult Complexis OÜ aga Elkdata OÜ klienditeenindaja vastas, et kõige esmane on firma registrikood" osas leidis kohus, et see on sisult sarnane artiklis "Sarilaimaja Marek Sauber intermedia.ee domeenis" esitatud väitega. Seega ei vasta väid tegelikkusele osaliselt – osas, mille kohaselt oli domeeni registreerija nimi oli ekslikult Complexis OÜ. Hageja nõue selle väite osas tuleb seega rahuldada osaliselt.

Hageja nõue kuulub rahuldamisele ka artiklis sisalduva väite „see on tõendatud, et alates registreerimisest 16.01.2017 kuni muutmiseni 05.07.2018 kell 08:28 oli registreerijaks Internetikaubamajad OÜ“ osas, kuna väide ei vasta sisuliselt tegelikkusele. Nii EIS domeeni ajaloo (dtl 277-278) kui kostja esitatud WHOIS väljavõtte (dtl 69) järgi on ärinime põhjal alates 26. veebruarist 2017 domeeni petturid.ee omanikuks Complexis OÜ.

Analüüsid artiklis sisalduvat väidet "leht petturid.ee on majutatud serveris intermedia.ee ja see on tuntud spam kirjade poolest ning ka selle intermedia.ee domeeni omanik on (erisik) Marek Sauber, mille Whois info leiab Eesti spam kirjade andmebaasi lehelt", leidis maakohus, et kuna artikli avaldamise hetkel oli domeeni intermedia.ee omanik M.Sauber, siis ei käi miski neljandas väites märgitust hageja kohta ning hagejal puudub õigus nõuda nimetatud faktiväidete ümberlukkamist või parandamist.

Samuti ei käi hageja kohta väide, et "Marek Sauber on ebameeldiv spam kirjade saatja, kes sarnaselt Daniil Domožilovile ja Urmo Vallele proovib laimuga väljapressimist, et kustutada tema tegevuse kohta avaldatud FAKTID".

3.7. Kohus märkis, et hageja on palunud 17. aprilli 2021. a nõude täpsustustes kohustada kostjat eemaldama oma blogidest kõik hagejaga seotud artiklid ja keelata nende avaldamine ka tulevikus. Kohus selgitas, et lähtudes VÕS § 1047 lg 4 alusel ebaõigete andmete ümberlukkamise või parandamise nõude esitamise eeldustest, tuleb hagejal uute nõuete lahendamiseks esitada uus nõuetelevastav hagi. N-õ tulevikku suunatult kahju tekitava tegevuse keelamise nõude eeldused on sätestatud VÕS § 1055 lg 1 esimeses lauses.

3.8. Hageja esitatud varalise kahju hüvitamise nõude osas asus maakohus seisukohale, et hageja ei ole tõendanud kahju hüvitamise nõude eelduste olemasolu ja hageja nõue tuleb jätta seetõttu rahuldamata. Kohus saab otsustada tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 233 alusel oma siseveendumuse kohaselt kahju suuruse üle eeldusel, et tõendamisraskused puudutavad nõude suurust, mitte selle alust. Kohus saab viidatud sätte alusel nõude suurust oma diskretsiooni alusel hindama asuda siis, kui hageja on nõude aluse osas tõendamiskoormuse vähemasti minimaalses määras täitnud. Praegusel juhul ei ole hageja seda teinud.

3.9. Menetluskulude jaotamisel lähtus kohus TsMS § 163 lg-s 1 sätestatud kolmandast alternatiivist.

MENETLUSOSALISTE TAOTLUSED JA PÕHJENDUSED

4. Kostja palub 30. juunil 2021 esitatud apellatsioonkaebuses maakohtu otsuse tühistada osas, milles maakohus hagi rahuldab ning teha uue otsuse, millega jätta hagi tervikuna rahuldamata ning menetluskulud hageja kanda.

Kostja arvates hindas maakohus valesti tõendeid, järeldades, et hageja ei olnud 2017. aastal domeeni petturid.ee registreerija ega selle artiklite avaldaja. Otsuse p-s 23 nõustus maakohus kostjaga, et äriühingute identifitseerimisel on määrav nende registrikood. Kostja lähtuski väidete esitamisel hageja registrikoodist, mida muudeti domeeniregistris alles 5. juulil 2018. Kostja ei ole nõus maakohu seisukohaga, et praegusel juhul tuleb domeeni kui õiguse omaniku üle otsustamisel arvestada ka domeeniregistri kandest mittenähtavaid asjaolusid, analoogselt äriregistri ja liiklusregistri kannetele. Domeenil saab olla ainult üks registreerija. Mingit jagatud omandit domeeni puhul olla ei saa, erinevalt kinnistusraamatust (kaasomand) või liiklusregistrist (registreeritud kasutaja). Domeeni ainus omanik on tuvastatav äriregistrikoodi järgi.

Maakohus järeldas otsuse p-s 25, et domeenil petturid.ee oli hageja äriregistrikood kuni 5. juulini 2018. Vaidlusalused artiklid olid avaldatud mais 2017. Kostja ei nõustu kohtu järeldusega otsuse p-s 26, et nii EIS-i esitatud domeeni ajaloo kui kostja esitatud WHOIS väljavõtte järgi on ärinime põhjal alates 26. veebruarist 2017 domeeni petturid.ee omanikuks Complexis OÜ. Kohus jättis arvestamata, et oli eelnevalt pidanud registrikoodi ainsaks äriühingut tuvastada võimaldavaks infoks. Eelnevaga kooskõlas ei ole kohtu järeldus, et domeeni omanikuks tuleb lugeda Complexis OÜ alates selle äriühingu nime kandmisest EIS-i andmebaasi 26. veebruaril 2017 ja sellest lähtuvalt kohustada kostjat kustutama artiklis olnud väited.

Domeeniregistris toimus registreerija koodi muutus alles Elkdata OÜ töötaja tegevuse tulemusel 19 kuud pärast vastava taotluse esitamist. Nõustuda ei saa seisukohaga, nagu võinuks registrikoodi muutuse aluseks olla OÜ ProWeb avaldus loobuda domeenist petturid.ee, kuna OÜ ProWeb ei olnudki seda registreerinud. Kuigi hagejal, Complexis OÜ-l ja OÜ-l ProWeb on sama juhatuse liige, M. Sauber, tuleb ühingute õigused hoida lahus eraisiku omandist. Kokkuvõttes registreeris domeeni ja vormistas hilisemad registreeringu pikendamised hageja. Arve tasus OÜ PreWeb. Complexis OÜ poolt ei ole esitatud ühtegi arvet (pangaülekanne), mis seoks teda petturid.ee domeeniga. Domeen asus edasi samas serveris, kus on ülejäänud hageja domeenid.

5. Hageja vaidleb apellatsioonkaebusele vastu ja palub jätta selle rahuldamata.

Maakohu menetluses leidis tõendamist, et domeeni petturid.ee omanikuks (registreerijaks) oli alates 26. veebruarist 2017 (s.o enne artiklite avaldamist) Complexis OÜ, mitte hageja. Registripidaja võimalikud väidetavad vead domeeninime registreerimisel ja registreerija muutmisel ei muuda selle domeeni tegelikku omanikku, milleks oli Complexis OÜ. Kohus ei jõudnud ebaõigetele järeldustele.

RINGKONNAKOHTU PÕHJENDUSED

6. Ringkonnakohus, tutvunud apellatsioonkaebuse ja tsiviilasja materjalidega, leiab, et maakohtu otsus tuleb tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 657 lg 1 p-st 2 lähtudes tühistada osas, milles kohus hagi rahuldab, ning teha asjas uus otsus, millega jätta hagi tervikuna rahuldamata. Apellatsioonkaebus rahuldatakse.

7. Ringkonnakohus kontrollib maakohtu otsuse seaduslikkust ja põhjendatust TsMS § 651 lg 1 järgi üksnes apellatsioonkaebusega vaidlustatud osas. Kostja on apellatsioonkaebuses vaidlustanud maakohtu otsuse osas, milles maakohus hagi rahuldab (kohustades veebilehtedel www.eta.ee ja www.digipost.ee avaldatud väiteid kustutama), samuti menetluskulude jaotuse osas. Maakohtu otsust ei ole vaidlustatud osas, milles kohus jättis hageja nõuded väidete kustutamiseks ning kahju hüvitamiseks rahuldamata. Vaidlustamata osas on maakohtu otsust TsMS § 456 lg 4 teise lause järgi jõustunud.

8. Ringkonnakohus nõustub maakohtuga, et hageja nõue ebaõigete andmete eemaldamiseks võiks kuuluda rahuldamisele VÕS § 1047 lg 4 alusel, mille kohaselt võib kannatanu ebaõigete andmete avaldamise korral nõuda andmete avaldamise eest vastutavalt isikult andmete ümberlukkamist või paranduse avaldamist avaldaja kulul, sõltumata sellest, kas andmete avaldamine oli õigusvastane. Samuti on maakohus õigesti määratlenud nõude rahuldamise eeldused: 1) andmed on avaldatud; 2) andmed avaldas kostja; 3) andmed, mille ümberlukkamist või parandamist soovitakse, käivad hageja kohta; 4) andmed on ebaõiged.

9. Ringkonnakohus nõustub maakohtuga tuvastatuga, et veebilehtede www.eta.ee ja www.digipost.ee haldajaks on kostja ning hagi margitud artiklid on nimetatud veebilehtedel avaldanud (s.o kolmandatele isikutele teatavaks tehtud). Seega on avaldajat ja avaldamist puudutavad tingimused kõikide hageja väljatoodud artiklite puhul täidetud. Vastupidisele ei tugine ka kostja enda apellatsioonkaebuses. Ringkonnakohus võtab need maakohtu tuvastatud asjaolud kaebuse lahendamisel aluseks (TsMS § 652 lg 1 p 1 ja lg 5).

10. Maakohus leidis, et veebilehel www.eta.ee avaldatud artikli "Internetikaubamajad OÜ (Marek Sauber) avas petturid.ee" pealkiri on sisult ebaõige ning tuleb seetõttu veebilehelt eemaldada. Ringkonnakohtu arvates ei ole maakohus oma järeldust artikli pealkirjas avaldatu ebaõigsuse kohta nõuetekohaselt põhjendanud (TsMS § 436; § 442 lg 8). Kohtu seisukoha kujunemine ei ole otsuses jälgitav. Ringkonnakohus märgib, et TsMS § 436 lg 1 järgi peab kohtuotsus olema seaduslik ja põhjendatud. Kohtuotsuse seaduslikkus ja põhjendatus tähendab mh seda, et kohtuotsus ei või olla vastuoluline (vt nt Riigikohtu 12. aprilli 2017. a otsus tsiviilasjas nr 3-2-1-13-17, p 15).

10.1. Praegusel juhul on maakohus leidnud esmalt (otsuse lk 9 teises lõigus), et asjas esitatud tõenditega on tõendatud, et domeeni petturid.ee avas või registreeris esmakordselt hageja ning tähtsust pole sellel, kas või millal pärast domeeni esmakordset registreerimist (16. jaanuaril 2017) selle omanik muutus. Seejärel on aga kohus asunud seisukohale (otsuse lk 10 viimases lõigus), et domeeni petturid.ee omanikuks ja ka sellega seotud veebilehe haldajaks tuleb hiljemalt alates 26. veebruarist 2017 lugeda Complexis OÜ. Seetõttu ei vastanud maakohtu hinnangul tegelikkusele kostja väide, et hageja avas petturid.ee domeeni.

10.2. Maakohtu poolt analüüsitud tõenditest (Elkdata OÜ 20. veebruari 2020 e-kiri (dtl 67); EIS-i 30. märtsi 2020 e-kiri (dtl 68); Elkdata OÜ ja EIS-i poolt kohtu

järelepärimistele esitatud vastused ning andmed (dtl-d 201, 214, 215, 277–278, 281, 297)) järeldeb ringkonnakohtu arvates, et domeeni petturid.ee algseks registreerijaks (avajaks) oli hageja. Asja materjalide hulgas olevatest muudest tõenditest ei ole võimalik teha teistsuguseid järeldusi. Seega ei ole artikli "Internetikaubamajad OÜ (Marek Sauber) avas petturid.ee" sisult ebaõige faktiväide ning hagi tuleb seda väidet puudutavat osas jätta rahuldamata. Ringkonnakohus märgib, et artikli pealkiri sisaldab küll ka M. Sauberi nime, kuid käesolevas asjas menetletava hagi alusel saab kontrollida üksnes hageja kohta avaldatud andmete tõesust (TsMS § 3 lg 1).

10.3. Iseenselt on põhjendatud maakohtu seisukoht, et avaldatud andmete tõelevastavust tuleb hinnata nende avaldamise aja seisuga. Samas ei saa sellest teha järeldust, et kui artikli avaldamise ajaks oli domeen petturid.ee üle antud Complexis OÜ-le, siis ei vasta väide domeeni avaja või selle algse registreerija isiku kohta enam tõe.

10.4. Sarnaselt maakohtuga leiab ringkonnakohus, et artikli pealkirjas sisalduv väide (petturid.ee avamise kohta) on mitmetimõistetav – see võib tähendada vastava domeeni(nime) registreerimist või portaali (veebilehe) avamist või ka mõlemat. Seega tuleb asja lahendamisel silmas pidada nii domeeni registreerimist kui ka veebilehe petturid.ee loomist. Samas leiab ringkonnakohus, et kui artikli pealkiri võib käia nii domeeni kui ka veebilehe kohta ning ühe osas neist on avaldatud väide tõene, ei ole artikli pealkirja kustutamise nõue põhjendatud.

11. Apellatsioonimenetluses on pooltel vaidlus ka veebilehel www.digipost.ee avaldatud artiklis "Sarilaimaja Marek Sauber intermedia.ee domeenis" sisalduva väite "Nimi oli ekslikult Complexis OÜ" ning veebilehel www.eta.ee avaldatud artiklis "Internetikaubamajad OÜ loovutas domeeni petturid.ee" sisalduva väidete "Domeeni registreerija nimi oli ekslikult Complexis OÜ" ja "See on tõendatud, et alates registreerimisest 16.01.2017 kuni muutmiseni 05.07.2018 kell 08:28 oli registreerijaks Internetikaubamajad OÜ" üle. Maakohus leidis, et viidatud väited on ebaõiged ning tuleb seetõttu veebilehtedelt kustutada.

11.1. Ringkonnakohus märgib esmalt, et TsMS § 436 lg 7 järgi ei ole kohus otsust tehes seotud poolte õiguslike väidetega. TsMS § 652 lg 8 kohaselt ei ole ringkonnakohus seotud ka appellatsioonkaebuse õigusliku põhjendusega.

11.2. Kohtupraktikas üldtunnustatud seisukoha järgi peab faktiväide olema põhimõtteliselt kontrollitav, selle tõesus või väärus on kohtumenetluses tõendatav. Seevastu ei ole võimalik tõendada isiku kohta antud ja avaldatud väärtushinnangu sisu tõesust või väärust (vt nt Riigikohtu 31. mai 2006. a otsus tsiviilasjas nr 3-2-1-161-05, p 10; 13. aprilli 2007. a otsus tsiviilasjas nr 3-2-1-5-07, p 26; 10. oktoobri 2007. a otsus tsiviilasjas nr 3-2-1-53-07, p 18).

Ringkonnakohtu arvates ei ole artiklites "Sarilaimaja Marek Sauber intermedia.ee domeenis" ja "Internetikaubamajad OÜ loovutas domeeni petturid.ee" esitatud vaidlusalused väited käesoleva juhtumi kontekstis käsitletavad faktiväidetena. Need väited on artiklite autori hinnangud selle kohta, kellele domeen petturid.ee peaks tegelikult kuuluma. Selliste väidete tõesust ei ole võimalik kohtumenetluses tõendada ega kontrollida (kohus saaks hinnata antud hinnangute põhjendatust).

11.3. Asja materjalide hulgas on EIS-i poolne selgitus domeeninime petturid.ee registreerija vahetuse kohta koos selgituses esitatud väiteid põhistavate dokumentidega (dtl-d 297 ja 277–294). Sellest nähtub, et domeeninimi petturid.ee registreeriti 16. jaanuaril 2017 hageja esindaja M. Sauberi poolt esitatud taotluse alusel (taotlus on allkirjastatud 15. jaanuaril 2017). 16. jaanuaril 2017 esitas M. Sauber avalduse domeeninime petturid.ee registreerija muutmiseks ning 17. jaanuaril 2017 sellekohasele registreerimistaotluse, kust on näha esindaja tahe registreerida domeeninimi Complexis OÜ-le. Registreerija vahetus teostati 26. veebruaril 2017, kuid domeeniregistri pidaja Elkdata OÜ süsteemis tekkis viga andmete töötlemisel (omanikuvahetuse operatsioon viidi läbi vigaselt), mille tagajärjel ei vastanud domeeninime registreerija registrikood tegelikule registreerija registrikoodile. Kõnealune viga registreerija andmetes parandati domeeniregistris 5. juulil 2018. Sama järelduse saab teha ülalviidatud Elkdata OÜ 20. veebruari 2020 e-kirjast (dtl 67); EIS-i 30. märtsi 2020 e-kirjast (dtl 68) ning Elkdata OÜ vastustest kohtu järelepärimisele (dtl 201).

11.4. Eelmärgitust tuleb järeldada, et ajavahemikul vähemalt alates 26. jaanuarist 2017 kuni 5. juulini 2018 oli domeeniregistris doomeeninime registreerijana märgitud Complexis OÜ, kuid registreerija äriregistri koodina avaldatud hageja registrikood. Samale järeldusele jõudis otsuses ka maakohus. Selline olukord võimaldab ringkonnakohtu hinnangul erinevaid tõlgendusi küsimuses, keda pidada domeeninime registreerijaks, sõltuvalt sellest, kas pidada registreerija isiku tuvastamisel määravaks ärinime või registrikoodi.

Kirjeldatud konteksti arvestades ei saa pidada artiklites esitatud väiteid, et registreerija ärinimi oli domeeniregistris ekslikult märgitud (Complexis OÜ) ja et on tõendatud, et alates domeeninime registreerimisest kuni 5. juulini 2018 oli selle registreerijaks hageja, faktiväideteks. Tegemist on artiklite autori hinnanguga domeeniregistris nähtunud registreerija andmetele.

11.5. Kuna väärtushinnangute suhtes ei ole VÕS § 1047 lg 4 kohaldatav, tuleb jätta hageja nõue väidete ("Domeeni registreerija nimi oli ekslikult Complexis OÜ" ja "See on tõendatud, et alates registreerimisest 16.01.2017 kuni muutmiseni 05.07.2018 kell 08:28 oli registreerijaks Internetikaubamajad OÜ") ümberlukkamiseks või eemaldamiseks rahuldamata.

12. Eelmärgitud põhjustel tuleb maakohtu otsus tühistada ning teha asjas uus otsus, millega jätta hagi tervikuna rahuldamata.

Menetlusökonoomia kaalutlustel ei vasta ringkonnakohus apellatsioonkaebuse muudele väidetele.

13. Kostja on palunud 31. jaanuaril 2022 esitatud menetlusdokumendis võtta tõendina vastu M. Sauberi eest riigilõivu tasumist tõendav maksekorraldus tsiviilasjas nr 2-19-8673. Lõivu on M. Sauberi eest viidatud tsiviilasjas tasunud hageja. Kostja taotluses märgitu kohaselt toimus tasumine 23. detsembril 2021 ja kostja sai sellest teada avaliku E-toimiku kaudu 17. jaanuaril 2022. Seega ei olnud võimalik dokumenti varem esitada. M. Sauberi eest riigilõivu tasumine tõendab, et portaalis petturid.ee avaldatud tekstide autor ja huvitatud isik oli hageja, sest muidu puuduks tal põhjus tasuda teise isiku eest riigilõivu kohtuvaidluses, milles tema nõue on juba jäetud rahuldamata. Kui domeen petturid.ee

oleks kuulunud Complexis OÜ-le, oleks võinud see äriühing tasuda riigilõivu oma juhatuse liikme eest.

Ringkonnakohus märgib, et TsMS § 238 lg 1 järgi võtab kohus vastu ainult sellise tõendi ning arvestab asja lahendamisel ainult sellist tõendit, millel on asjas tähtsust. Kohtu hinnangul tuleb kostja esitatud tõendi vastuvõtmisest keelduda, kuna taotluses esitatud põhjendustest lähtudes ei ole tegu asjakohase tõendiga. Hageja võis tasuda M. Sauberi eest tsiviilasjas nr 2-19-8673 riigilõivu erinevatel põhjustel, erinevate kokkulepete alusel. Lisaks puudub vaidlus, et M. Sauber on seotud nii hagejaga kui Complexis OÜ-ga.

Samuti on kõnealune tõend esitatud apellatsioonimenetluses esitatud hilinenult (TsMS § 238 lg 3 p 3 ja § 329 lg 1). Apellatsioonimenetluses saab TsMS § 652 lg-test 3 ja 4 tulenevalt esitada uusi tõendeid üksnes seaduses sätestatud juhtudel ning üldjuhul tuleb tõendid esitada koos apellatsioonkaebusega (TsMS § 633 lg 5; vt nt Riigikohtu 29. oktoobri 2007. a otsus tsiviilasjas nr 3-2-1-99-07, p-d 18, 19) või selle vastusega (TsMS § 642 lg 2). Ringkonnakohus ei andnud 13. jaanuari 2022. a määruses pooltele lisatähtaega tõendite esitamiseks. Kohus määras üksnes TsMS § 647 lg 1 järgsed tähtajad. Ringkonnakohtu hinnangul ei esine ka TsMS § 331 lg-s 1 sätestatud aluseid hilinenult esitatud taotluste menetlemiseks.

14. Kuna kohus jätab käesoleva otsusega hagi rahuldamata, jäävad nii maakohtu menetluses kantud kui ka apellatsioonkaebuse menetlemisel tekkinud menetluskulud TsMS § 162 lg 1 alusel hageja kanda.

15. Ringkonnakohus määrab TsMS § 174 lg-test 3 ja 5 lähtudes kindlaks menetlusosalistele hüvitatavad menetluskulud maakohtu menetluses ja ringkonnakohtu menetluses. Kohus määrab menetluskulude rahalise suuruse kindlaks vajalikus ja põhjendatud ulatuses (TsMS § 174 lg 1).

Tsiviilasja materjalidest ja kostja poolt esitatud menetluskulude nimekirjadest nähtuvalt on kostja menetluskuludeks apellatsioonkaebuselt tasutud riigilõiv 300 eurot. Ringkonnakohtu hinnangul on apellatsioonkaebuselt tasutud riigilõiv vajalik menetluskulu (kohtukulu) (TsMS § 138 lg-d 1 ja 2, § 139). Arvestades TsMS § 137 lg-s 1 ja § 132 lg-s 1 ning kaebuse esitamise ajal kehtinud riigilõivuseaduse § 59 lg-s 15 ja sama seaduse lisa 1 sätestatud, tuli kostjal apellatsioonkaebuse esitamisel tasuda riigilõivu 300 eurot.

Eelmärgitut arvestades määrab ringkonnakohus kostjale hüvitatava menetluskulu suuruseks 300 eurot ning mõistab nimetatud summa hagejalt kostja kasuks välja.

16. Ringkonnakohtule 1. veebruaril 2022 esitatud seisukohas on hageja palunud kohtul kaaluda kostja trahvimist kohtu eksitamise ja menetluse pahatahtliku venitamise eest (TsMS § 45 lg 4). Ringkonnakohus ei näe senise menetluse põhjal alust kostja trahvimiseks.

(allkirjastatud digitaalselt)
Üllar Roostoja

(allkirjastatud digitaalselt)
Vahur-Peeter Liin

(allkirjastatud digitaalselt)
Indrek Parrest